

Cauza C-691/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

18 noiembrie 2021

Instanța de trimitere:

Cour de cassation (Franța)

Data deciziei de trimitere:

10 noiembrie 2021

Recurente:

Cafpi SA

Aviva assurances SA

Intimată:

Enedis SA

1 Obiectul și datele litigiului:

- 1 La 28 iulie 2010, aparatele electrice ale unei agenții a societății Cafpi au prezentat defecțiuni care ar fi cauzate de o supratensiune provocată de o întrerupere a circuitului neutru al rețelei de distribuție electrică.
- 2 Societatea Cafpi și asigurătorul său, societatea Aviva assurances, pun în discuție răspunderea societății Enedis, operator al rețelei de distribuție a energiei electrice, și au chemat-o în judecată cu acest titlu pentru repararea prejudiciului suferit.
- 3 Societatea Enedis arată că sunt aplicabile numai normele privind răspunderea pentru produsele cu defect (articolele 1245-1245-17 din Codul civil), printre care se numără termenul de prescripție de trei ani (articolul 1245-16 din Codul civil) pe care l-a opus acțiunii lor în despăgubire.
- 4 Prin hotărârea din 6 iulie 2018, instanța a înlăturat aplicarea articolului 1245 și următoarele din Codul civil, dar a respins cererile pe fond.

- 5 Prin hotărârea din 6 februarie 2020, cour d'appel de Versailles [Curtea de Apel din Versailles] a infirmat hotărârea. Aceasta a amintit mai întâi că, în regimul răspunderii pentru produsele cu defect, producătorul răspunzător este în special fabricantul unui produs finit. În opinia sa, produsul finit este cel care este pregătit să fie distribuit. În speță, energia electrică produsă, în special de societatea Électricité de France, nu este un produs finit prin faptul că este de înaltă tensiune și, așadar, improprie consumului. Societatea Enedis este cea care efectuează transformarea sa pentru a o putea distribui consumatorului final. Aceasta a dedus de aici că societatea Enedis este fabricantul produsului finit menit să fie distribuit consumatorului, astfel încât are calitatea de producător. Prin urmare, cour d'appel a statuat că era aplicabil regimul răspunderii pentru produsele cu defect și acțiunea societăților Cafpi și Aviva era inadmisibilă din cauza prescripției.
- 6 Societățile Cafpi și Aviva au formulat recurs împotriva hotărârii menționate. Acestea susțin că, reținând calitatea de producător a societății Enedis, cour d'appel [Curtea de Apel] a încălcat articolele 1245-2 și 1245-5 din Codul civil, care transpun Directiva 85/374/CEE cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect.

2. Dispozițiile în cauză:

Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect, astfel cum a fost modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999

- 7 Articolul 1 prevede:
- „Producătorul este răspunzător pentru prejudiciul cauzat de un defect al produsului său”.
- 8 Articolul 2 prevede:
- „În sensul prezentei directive, «produs» înseamnă toate bunurile mobile, chiar în cazul în care sunt încorporate în alte bunuri mobile sau într-un bun imobil. Termenul «produs» se referă și la electricitate.”
- 9 Articolul 3 prevede în fragmentul care ne interesează:
- „(1) «Producător» reprezintă fabricantul unui produs finit (...)”

Codul civil francez

- 10 Articolele 1245-1-1245-17 din Codul civil cuprind dispozițiile care au transpus Directiva 85/374/CEE.

3. Pozițiile părților:

1. *Societățile Cafpi și Aviva*

- 11 Societățile Cafpi și Aviva susțin că societatea Enedis este un distribuitor de energie, iar nu un producător. Ele arată că societatea Enedis este operatorul rețelei de distribuție de energie electrică, pe care o exploatează și o întreține, și are numai sarcina distribuției de energie electrică produsă de diferiți producători și în special de societatea Électricité de France. Ele arată că separarea activităților de producție și de distribuție a fost impusă de Directiva 96/92/CE din 19 decembrie 1996 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, și ulterior de Directiva 2003/54/CE din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE.
- 12 În calitatea sa de operator al rețelei electrice, societatea Enedis este însărcinată să transporte și să distribuie energia electrică provenită de la producătorul acesteia, iar simpla sa intervenție asupra tensiunii electrice transportate nu face din ea producătorul unui produs finit nou, energia electrică distribuită, care ar fi distinctă de energia electrică care îi este astfel furnizată.
- 13 Societățile Cafpi și Aviva subliniază că energia electrică, odată produsă, este astfel consumabilă, indiferent de tensiunea sa, cu condiția ca sistemul care o primește să fie adaptat pentru a suporta o asemenea tensiune. Ele susțin că intervenția operatorului rețelei de energie electrică asupra nivelului de tensiune al energiei electrice transportate nu poate fi suficientă pentru a-i conferi calitatea de producător al unui produs nou care ar fi diferit, întrucât orice consumator poate utiliza transformatori pentru a face să funcționeze aparate de joasă tensiune.

2. *Societatea Enedis*

- 14 Societatea Enedis susține că, în regimul răspunderii pentru produsele cu defect, noțiunea de producător este o noțiune autonomă independentă de cea de producător de energie în sensul legislației privind piața europeană a energiei.
- 15 În regimul răspunderii pentru produsele cu defect, producătorul este cel care oferă publicului un produs în stare de a fi utilizat sau consumat. Energia electrică produsă în centrale, de foarte înaltă sau înaltă tensiune, este improprie consumului, iar operațiunea de transformare în energie electrică la medie sau joasă tensiune de către operatorul rețelei de distribuție este cea care permite energiei electrice să devină un produs în stare de a fi utilizat sau consumat de clienți. Rezultă că energia electrică astfel transformată de operatorul rețelei de distribuție constituie produsul finit al cărui producător este.

4. Aprecierea Cour de cassation [Curtea de Casație]:

- 16 Recursul ridică problema dacă un operator al rețelei de distribuție de energie electrică, care modifică tensiunea energiei electrice în vederea distribuției sale către consumatorul final, trebuie considerat un „producător” de energie electrică în sensul Directivei 85/374/CEE.
- 17 Avocatul general solicită casarea hotărârii pronunțate de cour d’appel [Curtea de Apel]. Acesta arată că calificarea drept producător dată societății Enedis este contrară principiilor fundamentale ale organizării sectorului energiei electrice, după cum rezultă din diferitele directive privind piața internă a energiei electrice. Avocatul general adaugă că a admite că societatea Enedis, care nu este producător de energie electrică în sensul Codului energiei și al directivelor privind piața internă a energiei electrice, are această calitate în sensul Codului civil și al Directivei 85/374/CEE a cărei transpunere o reprezintă ar fi puțin compatibil cu cerința clarității și lizibilității legii. Acesta arată de asemenea că analiza cour d’appel [Curtea de Apel] conduce la distingerea a două categorii diferite de energie electrică, energia electrică „materie primă” produsă și transportată de rețelele de transport și energia electrică „produs finit” distribuită de rețeaua de distribuție, în timp ce articolul 1245-2 din Codul civil, care prevede că energia electrică este un produs, nu face distincție. În sfârșit, acesta subliniază că analiza respectivă este contrară realității raporturilor contractuale și economice dintre diferiții actori din sector, întrucât operatorul rețelei de distribuție nu poate produce energie electrică pornind de la o materie primă pe care nu a cumpărat-o și întrucât nu vinde ulterior această energie electrică, din moment ce consumatorul o cumpără de la furnizor.
- 18 Instanțele de fond franceze, sesizate cu acțiuni în răspundere împotriva societății Enedis, în urma unor supratensiuni electrice, au adoptat soluții divergente în ceea ce privește regimul răspunderii aplicabil.
- 19 Instanțe din alte state membre ale Uniunii s-au pronunțat în favoarea calificării drept producător. Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) a statuat astfel că operatorul rețelei de distribuție de energie electrică trebuia considerat producător din moment ce modifică în mod semnificativ produsul energie electrică prin transformarea tensiunii sale în vederea utilizării acesteia de către consumatorul final (hotărârea din 25 februarie 2014, VI-ZR 144/13, punctele 12-17).
- 20 O asemenea interpretare nu se impune însă cu forța evidenței și nu este cert că este adoptată de toate instanțele Uniunii Europene. Astfel, această calificare drept producător atribuită unui operator al rețelei de distribuție de energie electrică ar putea să nu fie compatibilă cu directivele privind piața europeană a energiei electrice, în special Directiva 96/92/CE din 19 decembrie 1996 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, Directiva 2003/54/CE din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE și Directiva 2009/72/CE din 13 iulie 2009 privind

normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE. Aceste directive au impus astfel independența operatorilor de rețele de transport și de distribuție, în raport cu activitățile de producție sau de furnizare a energiei electrice, deschise concurenței. În temeiul legislației menționate, în Franța, Legea nr. 2004-803 din 9 august 2004 a impus divizarea grupului Électricité de France și crearea unei noi societăți pentru exercitarea activității de gestionare a rețelei publice de distribuție, societatea ERDF (Électricité Réseau Distribution France), devenită Enedis, creată la 1 ianuarie 2008.

- 21 Prin urmare, se ridică problema dacă operatorul rețelei de distribuție de energie electrică poate fi considerat un „producător” în sensul articolului 3 din Directiva 85/374/CEE, din moment ce intervine cu privire la tensiunea energiei electrice furnizate de producător pentru a o distribui consumatorului final. Această problemă presupune a se stabili dacă noțiunea de „producător” de energie electrică în sensul articolului 3 din directiva menționată trebuie interpretată în mod autonom în raport cu noțiunea de producător și furnizor de energie electrică în sensul directivelor privind piața internă a energiei electrice.
- 22 Prin urmare, este necesar să se adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene o întrebare.

5. Întrebarea preliminară:

- 23 Cour de cassation [Curtea de Casație] adresează, așadar, următoarea întrebare:

„Articolul 2 și articolul 3 alineatul (1) din Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect trebuie interpretate în sensul că operatorul unei rețele de distribuție de energie electrică poate fi considerat «producător», din moment ce modifică nivelul de tensiune al energiei electrice a furnizorului în vederea distribuirii sale către clientul final?”